

Vedtak i Transportklagenemnda - Fly

Sammendrag

Krav om standarderstatning for forsinkelse. Sandstorm på Kanariøyene.

Dato

08.04.2021

Saksnummer

2020-01327

Tjenesteytere

SAS

Klager har i det vesentlige anført

Klager hadde billett med SAS for en reise fra Bardufoss til Oslo med SK392 den 29. februar 2020. Flyvningen ble forsinket med 4 timer og 10 minutter. Klager fremsatte i ettertid et krav om standarderstatning, alternativt en reisekupong på beløpet, i henhold til EU-forordning 261/2004 for forsinket ankomst til Oslo. SAS avslo kravet og viste til at flyvningen ble forsinket på grunn av en sandstorm på Kanariøyene. Klagers fly hadde ankommet kvelden før til Bardufoss og på avreisedagen var været fint, så klager stiller seg kritisk til svaret fra SAS. Han mener forsinkelsen skyldtes dårlig planlegging og kan ikke se at været på Kanariøyene skulle ha noen innvirkning på hans flyvning.

Tjenesteyterne har i det vesentlige anført

Årsaken til at klagers fly ble forsinket var mangel på piloter. Klager fremhever at det ikke kan ha noe å si hvordan været er andre steder når været i Bardufoss var flott, og helt kurant å fly i. SAS vil i det følgende forsøke å forklare hvordan vær andre steder i verden kan ha stor innvirkning på hele rutenettet i SAS.

Dagene i forveien skapte en massiv sandstorm på Kanariøyene problemer for alle flyselskap som enten skulle fly dit, eller som allerede hadde fly stående der. For SAS sin del resulterte dette i at fem fly med full besetning ble stående fast uten mulighet til å returnere til Skandinavia. Sandstormen varte fra 22. til 24. februar, men på grunn av at sand hadde blåst rundt flyene - og spesielt inn i motorene - måtte flyene inspiseres av teknikere fra Boeing. Dette medførte at noen av flyene ble stående igjen så lenge som til den 27. februar klokken 18.00.

Som følge av at fly sto "værfast" på Kanariøyene satte SAS opp flere ekstrasfly for å hente passasjerer. Disse flyene måtte naturligvis også bemannes, og konsekvensen av dette ble da at det fantes færre piloter på standby og at sårbarheten dersom det skulle oppstå annet, slik som sykdom etc. økte betydelig. Det er også naturlig å trekke frem at besetningen som til slutt kom hjem fra disse flyvningene skulle ha sin myndighetspålagte

hvile. Det er dessverre veldig vanskelig for selskapet å vise til noen konkret sammenheng i akkurat dette tilfellet, og beskrivelsen av situasjonen blir derfor noe generell. Det må likevel bemerkes at denne spesifikke flyvningen har fått koden FD (Lack of flight deck crew) som er en konsekvens av det ovennevnte.

SAS anfører at flyselskapet må innrømmes noen dager til å hente seg inn igjen etter et slikt ekstremvær som setter deler av produksjonen ut av spill. Selv om det er vanskelig å konkretisere det i hvert enkelt tilfelle er det likevel utvilsomt at en slik hendelse vil ha en dominoeffekt på etterfølgende dager da det vil være færre tilgjengelige besetningsmedlemmer, så vel kabinansatte som piloter. Det er til slutt denne dominoeffekten som gjorde seg gjeldene, og klagers flyvning ble kansellert på grunn av pilotmangel. Et moment som konkretiserer saken noe er at det var tre fly som måtte bli over natten i Las Palmas den 29. februar. SAS viser til den daglige operasjonelle rapporten der det fremgår at situasjonen rundt ressurser - især piloter - var prekær som følge av blant annet sandstormen og disse tre flyene som fortsatt sto sandfast.

I henhold til EU-forordning 261/2004 er ikke SAS erstatningspliktig dersom flyvningen ble kansellert som følge av ekstraordinære omstendigheter. SAS ser at en generell pilotmangel i seg selv ikke er en ekstraordinær omstendighet som fritar erstatningsplikten. Likevel vil SAS anføre at pilotmangel på grunn av en slik hendelse som sandstormen, må være en slik ekstraordinær omstendighet som fritar for erstatningsplikten. SAS traff rimelige tiltak ved å bruke opp standbypoolen på å sende ned nye fly til Kanariøyene. I en slik situasjon - hvor det verken finnes fly eller besetning - må nødvendigvis ruter og flyvninger prioriteres da det ikke er mulig å fly alle.

SAS vil ikke imøtekomme klagers krav om erstatning.

Nemnda bemerker

Forsinkelse som medfører at passasjerene kommer frem til det endelige bestemmelsesstedet mer enn tre timer etter det planlagte ankomsttidspunktet, gir rett til erstatning med mindre flyselskapet godtgjør at forsinkelsen skyldes ekstraordinære omstendigheter som ikke kunne vært unngått selv om alle rimelige tiltak var truffet, jf. EU-forordning 261/2004 artiklene 5, 6 og 7, samt EU-domstolens avgjørelser i sakene Sturgeon-Condor av 19.11.2009 (C-402/07) og Nelson med flere av 23.10.2012 (C-581/10).

Værforhold som påvirker flytrafikken, kan være en slik ekstraordinær omstendighet som medfører at den reisende ikke har krav på erstatning. Dette må vurderes konkret.

Klagers fly ble forsinket. SAS har forklart at dette skyldes sandstormen på Kanariøyene fra 22. til 24. februar 2020, men omtalt hendelsen som en «kansellering» i deler av tilsvaret. Dokumentasjonen fremlagt av SAS viser at SK392 den 29. februar 2020 ble forsinket og nemnda legger grunn at det dreide seg om en forsinkelse slik klager også har anført. Nemnda legger videre til grunn at denne sandstormen førte til

en rekke forsinkelser og kanselleringer av flyvninger til og fra Kanariøyene i denne perioden. Nemnda er av den oppfatning at sandstorm er å anse som en ekstraordinær omstendighet i forordningens forstand.

Nemnda har delt seg i et flertall og et mindretall.

Flertallet, forbrukerrepresentantene og lederen, er enig i at selskapet må gis noe tid til å innhente seg i en slik situasjon. Kravene til dokumentasjon blir imidlertid strengere jo mer tid som går etter sandstormen. Etter flertallets syn har ikke flyselskapet dokumentert at de har iverksatt rimelig tiltak for å redusere følgene av sandstormen. Det er blant annet ikke redegjort for om passasjerer ble forsøkt omrutet til andre selskaper, og det er heller ikke redegjort for hvordan selskapet har disponert sin besetning. Klagers forsinkelse er begrunnet med pilotmangel blant annet fordi tre flyvninger måtte bli over natten i Las Palmas den 29. februar. Det er ikke gitt noen nærmere forklaring eller dokumentasjon på årsaken til dette.

Mindretallet, bransjerepresentantene, mener at SAS har forklart og dokumentert gjennom daglig driftsrapport at de hadde tre flymaskiner som sto fast på Kanariøyene frem til 27. februar som følge av at de måtte sjekkes av teknikere fra Boeing før de kunne settes i trafikk igjen. Tre flyvninger måtte utsettes til dagen etter og medførte at det var mangel på piloter til å betjene klagers flyvning den 29. februar til planlagt avgangstid. Mindretallet legger til grunn at sandstormen i betydelig grad påvirket selskapets muligheter til å gjennomføre alle planlagte flyvninger som normalt i denne perioden. Mindretallet mener derfor at det er sannsynliggjort at forsinkelsen i dette tilfellet ikke kunne ha vært unngått selv om alle rimelige tiltak var truffet. Klager har dermed ikke rett til standarderstatning i henhold til EU-forordning 261/2004.

Nemnda anbefaler at SAS utbetaler 250 euro i standarderstatning til klager.

Vedtaket er fattet med den dissens som fremgår over.

Vedtak

Transportklagenemnda anbefaler at SAS utbetaler 250 euro i standarderstatning til klager.

Nemndas representanter

Lene F. Johnsen (leder)

Anne Sofie Faye-Lund (Forbrukerrådet)

Gustav Norman (Forbrukerrådet)

Stina Myhre Mevassvik (Norwegian Air Shuttle)

Camilla Dragvoll (Norges FagAkademi)